

Sotahistoria- kohteita Suomessa

- **Talvisota** 30.11.1939–13.3.1940
- **Jatkosota** 25.6.1941–19.9.1944
- **Lapin sota** 15.9.1944–27.4.1945

Kuva: SA-kuva

Suomi toisessa maailmansodassa

Toinen maailmansota oli suurvaltojen valtataistelu, jossa pienen maan mahdollisuudet vaikuttaa kohtalonsa olivat rajalliset. Suomelle toinen maailmansota tarkoitti kolmea erilaista sotaa, joissa Suomi jäi Saksan ja Neuvostoliiton pyrkimysten väliin. Suomalaiset onnistuivat omilla valinnoillaan vaikuttamaan tapahtumiin. Talvisodassa puolustauduttiin, jatkosodassa tartuttiin Saksan apuun, mutta lopulta rauhan hintana oli Lapin sota.

Vaikka lähes 100 000 ihmistä kuoli, yli 400 000 menetti kotinsa, Lappi tuhottiin ja 12 prosenttia maa-alasta jouduttiin luovuttamaan, Suomi onnistui suojelemaan siviiliväestöään eikä maata miehitetty. Suomi säilytti itsenäisyytensä ja demokraattisen yhteiskuntansa.

Talvisota

Syksyllä 1939 Neuvostoliitto vaati Suomea luovuttamaan alueita itselleen. Suomi ei suostunut ja Neuvostoliitto hyökkäsi maahan 30.11.1939.

Sodan alussa Suomi onnistui torjumaan hyökkäyksen, mutta joutui lopulta taipumaan Neuvos-

toliiton ylivoiman edessä. Talvisota päättyi 13.3.1940. Rauhan ehtona oli, että Suomi luovuttaa Karjalan ja muita alueita Neuvostoliitolle.

Jatkosota

Saksa hyökkäsi Neuvostoliittoon 22.6.1941. Suomi lähti omin tavoittein mukaan sotaan ja valtasi talvisodassa menetetyt alueet ja Itä-Karjalan. Alkoi kolme ja puoli vuotta kestänyt asemasota.

Maailmansodan jatkuessa kävi selväksi, että Saksa häviöisi. Suomi pyrki irti sodasta, mutta rauhaan pääseminen Neuvostoliiton kanssa oli vaikeaa.

Kesällä 1944 käytiin ankaria taisteluita Suomen kohtalosta. Suomi onnistui pysäyttämään Neuvostoliiton hyökkäyksen. Yhteistyö Saksan kanssa lopetettiin ja aselepo alkoi 4.9.1944.

Lapin sota

Suomen ja Neuvostoliiton solmiman rauhan ehtona oli, että Suomi ajaa saksalaisjoukot pois maasta. Vetäytyessään saksalaiset tuhosivat Lapin perusteellisesti. Sota päättyi 27.4.1945 ja Suomessa alkoi rauhan aika. Muualla maailmansota jatkui.

Lotta Svärd 1921-1944

Talvi- ja jatkosodan aikana suomalaisilla naisilla ja tytöillä oli keskeinen rooli maanpuolustustyössä. Heidän työtään organisoitiin useiden yhdistysten kautta. Suurin näistä yhdistyksistä oli Lotta-Svärd.

Lotta-Svärd-järjestö oli naisten vapaaehtoinen, aseeton maanpuolustusjärjestö, joka toimi vuosina 1921-1944. Lottatyö oli monipuolista yhteiskunnallista huoltotyötä ja avustustoimintaa. Sota-ajan poikkeusoloissa lottien apua tarvittiin muun muassa sairaanhoitossa, muonituksessa, varushuollossa, ilmavalvonnassa ja erilaisissa toimistotehtävissä. Jäseniä järjestössä oli enimmillään noin 240 000, joista 8-16-vuotiaita pikkulottia oli lähes 50 000.

Lottajärjestö lakkautettiin Moskovan välirauhan-sopimuksen nojalla syksyllä 1944. Samana syksynä lottajärjestön huolto- ja avustustoimintaa jatkamaan perustettiin Suomen Naisten Huoltosäätiö. Vuonna 2004 Suomen Naisten Huoltosäätiö vaihtoi nimensä Lotta Svärd Säätiöksi.

Lotta Svärd -järjestön toimintaa esitellään Lottamuseossa Tuusulassa. Museossa käsitellään lottien identiteettiä ja vapaaehtoisen maanpuolustustyön eri ulottuvuuksia niin sodan kuin rauhankin aikana aina lääkintätyöstä muonitukseen ja ilmavalvontaan. Museon nykyaikainen näyttely sisältää multimediaesityksiä sekä erilaisia draama- ja tarinaopastuksia.

Lottamuseo

Rantatie 39, 04310 Tuusula
lottasvard.fi/lottamuseo

Kuva: Henri Kyllänpää

Kuva: Museovirasto

Salpalinja 1940-1944

Suomi menetti talvisodassa, Moskovan rauhnan myötä, Karjalan kannaksella sijaitsevat puolustusasemansa. Itärajan turvaksi ryhdyttiin rakentamaan 1940-1941 ja 1944 uutta puolustuslinjaa - Suomen Salpaa. Uusi puolustuslinja kulki Suomenlahden rannalta Savukoskelle ja sieltä kenttälinoitettuna aina Jäämerelle asti.

Salpalinja suunniteltiin Päämajan linnoitustoimistossa kenraali Rudolf Waldenin aloitteesta ja toimeksiannosta. Salpalinja on yhä Suomen suurin rakennustyömaa. Sitä oli tekemässä enimmillään 35 000 miestä ja 2 000 lottaa. Linnoitustöiden päätyttyessä puolustuslinjassa oli 728 teräsbetonikorsua, 3 000 kenttälinoitetta, 225 km panssariesteitä ja yli 300 km piikkilankaesteitä. Taistelu- ja yhdyshautaa oli kaivettu yli 350 km. Salpalinjalla ei kuitenkaan koskaan taisteltu, sillä jatkosodassa vihollisen hyökkäys pysäytettiin ennen linjaa.

Noin 1 200 km pitkä Salpalinja on yksi vahvimmista ja parhaiten säilyneistä toisen maailmasodan aikaisista linnoitusketjuista Euroopassa. Puolustuslinjan vahvin osuus kulki Virolahdelta Luumäelle. Tuolta löytyvät myös mielenkiintoisimmat retkeilyreitit ja aiheeseen liittyvät museot.

Kuva: Salpalinja-museo

Miehikkälän Salpalinja-museo ja Virolahden Bunkkerimuseo esittelevät Salpalinjan rakentamisen historiaa. Järeeästi linnoitetut ja maisemallisesti näyttävät museoalueet kuuluvat Salpalinjan valtakunnallisesti arvokkaimpiin kohteisiin.

Salpalinja-museo
Säästöpiirtentie 70
49700 Miehkälä
salpakeskus.fi

Bunkkerimuseo
Vaalimaantie 1318
49960 Ala-Pihlaja

Kuva: SA-kuva

Talvisota – Kollaa ja Simo Häyhä

7.12.1939–13.3.1940

Kollaan taistelut käytiin talvisodan aikana Kollaanjoella Laatokan Karjalassa. Taistelut alkoivat 7. joulukuuta 1939 ja jatkuivat talvisodan loppuun, 13. maaliskuuta 1940 asti. ”Kollaa kestää!” on taisteluihin liittyvä, edelleen käytössä oleva sanonta, joka kuvaa suomalaisten sisua ja periksiantamattomuutta. Kollaanjoen rintama Laatokan Karjalassa kesti sodan loppuun asti neuvostoliittolaisten selvästä miesylivoimasta huolimatta. Kollaan rintamalla taisteli maailman parhaana tarkka-ampujana pidetty, lempinimellä ”valkoinen kuolema” tunnettu

Simo Häyhä. Hänen sanotaan ampuneen jopa yli 500 puna-armeijan sotilasta kolmen kuukauden aikana.

Kollaan taisteluja ja Simo Häyhää käsittelevä pieni museo löytyy Rautjärveltä, Etelä-Karjalasta.

Kollaa ja Simo Häyhä -museo

Kuntalanraitti 32, Rautjärvi
info@kollaamuseo.fi
kollaa-simohayha-museo.fi

Kuva: SA-kuva

Talvisota ja jatkosota – Ilomantsin taistelut

1939–1940, 26.7.–13.8.1944

Marraskuun 30. päivänä 1939 puna-armeijan 155 divisioona ylitti Suomen rajan Ilomantsin suunnalla kolmesta kohdasta. Puna-armeijan tavoitteena oli edetä Tolvajärvellä taistelevien suomalaisten joukkojen selustaan. Näillä joukkojen siirroilla vihollinen olisi voinut toteuttaa eteläisillä rintamilla suomalaisten saartamisen ja selustayhteyksien katkaisun. Suomalaiset onnistuivat kuitenkin nelinkertaisesta alivoimasta huolimatta pysäyttämään vihollisen.

Puna-armeija uhkasi uudestaan Ilomantsia jatkosodan lopussa 26. heinäkuuta – 13. elokuuta 1944. Taistelu tunnetaan Ilomantsin taistelun nimellä ja se oli Neuvostoliiton viimeinen suurhyökkäys Suomea vastaan. Hyökkäyksen toteutti 176. ja 289. divisioona. Tavoitteena oli vallata tärkeä tienristeys Ilomantsissa ja edetä sieltä Suomen VI armeijakunnan selustaan. Suomalaiset joukot motittivat nämä kaksi neuvostodivisioonaa, ja torjuivat

niiden avuksi lähetetyt neuvostoprikaatit. Divisioonien rippeet pakenivat itään ja taistelu päättyi suomalaisten voittoon.

Ilomantsin Sotatie muodostuu 150 kilometrin mittaisesta tieverkostosta. Sotatien varrella on kymmeniä muistomerkkejä, opastetauluja, museoita, rakennuksia ja entisöityjä taisteluasemia, joihin tutustumalla saa hyvän kokonaiskuvan Ilomantsin ainutlaatuisesta sotahistoriasta.

Kuva: STC Tuusula Oy

**Ilomantsin
Sotatie**
sotatie.fi

Kuva: SA-kuva

Talvisota ja jatkosota - Lieksan ja Rukajärven suunnan taistelut 1939-1944

Talvisodan ensimmäinen taistelu käytiin nykyisen Lieksan alueella Pielisjärven pitäjässä 30.11.1939. Puna-armeijan pataljoonan komentaja halusi kenties nimensä historiaan, sillä hyökkäys suoritettiin puoli tuntia ennen varsinaisten sotatoimien alkua. Puna-armeijan eteneminen Lieksan suunnalla pysäytettiin vastahyökkäyksillä ja joulukuun loppuun mennessä suomalaiset olivat valloittaneet alueet takaisin. Talvisodan aikana Lieksassa taistellutta Pohjois-Suomen Ryhmään kuulunutta Pohjois-Karjalan ryhmää komensi eversti Erkki Raappana.

Jatkosodassa suomalaisten hyökkäys Rukajärven suunnalla alkoi eversti Erkki Raappanan johtaman 14. divisioonan toimesta 4.7.1941. Hyökkäys toteutettiin pohjoisen saksalaisten joukkojen ja Karjalan joukkojen välissä olleille suurille korpi-alueille. Rukajärven kylä valloitettiin 11.9.1941. Hyökkäysvaiheen jälkeen suomalaiset ryhmittivät puolustusasemiin ja rakensivat kiinteän puolustuslinjan sekä korpeen viisi eteentyönnettyä tukikohtaa. Rukajärven tien kautta kulki jatkosodan vuosina koko rintamaosan huolto, täydennykset ja lomalaiset. Myös kaatuneet palasivat arkuissaan kotirintamalle tämän tien kautta.

Jatkosodan viimeinen suurempi taistelu suomalaisten ja neuvostojoukkojen välillä käytiin Rukajärven suunnalla 2.-16.8.1944.

Rukajärven suunnan sotahistoriaan on mahdollista tutustua Lieksan, Kiuruveden ja Raatteentien Rukajärvi-keskuksissa sekä Lieksassa Rukajärven tien opastetulla sotatiellä.

Rukajärvi-keskus

Asema-Aukio 2, 81700 Lieksa

rukajarvensuunnanhistoriyhdistys.fi

Kuva: Lieksan kaupunki

Kuva: SA-kuva

visitkuhmo.fi

kuhmo.fi

Talvisota - Kuhmon taistelut 1939-1940

Talvisodassa Kuhmoon hyökkäsi neuvostoliittolainen 54. vuoristodivisioona. Sen tavoitteena oli vallata Kuhmo, Kajaani ja Oulu, mikä oli myös pohjoisempaan hyökkäneiden joukkojen tavoite. Tavoitteena oli katkaista Suomen maayhteydet Ruotsiin ja edetä sitten etelämpänä taistelevien joukkojen selustaan. Suomalaiset pysäyttivät divisioonan hyökkäyksen Kuhmon kirkonkylän eteläpuolelle, Jyrkänkoskelle. Suomussalmen taistelujen ratkettua suomalainen 9. divisioona siirtyi Kuhmoon ja saartoi neuvostojoukot useaan mottiin. 54. vuoristodivisioona kuitenkin puolustautui sitkeästi, eikä kaikkia motteja kyetty tuhoamaan. Puna-armeija yritti päästä saarretun divisioonan avuksi, mutta suomalaiset torjuivat nämä hyökkäykset. Lisäksi Dolinin Hiihtoprikaati tuhottiin viikon kestäneissä taisteluissa helmikuussa 1940. Taistelut Kuhmossa jatkuivat Moskovan rauhaan saakka.

Kuhmon Talvisotamuseossa esitellään esineiden, valokuvien, pienoismallien ja äänitehosteiden avulla talvisodan aikaisia tapahtumia Kuhmossa. Museossa voit tutustua evakuoitavien siviilien sekä suomalaisten ja neuvostoliittolaisten sotilaiden arkeen. Näyttelyssä on esillä yli 100 valokuvaa, joihin voit tutustua eri kielisten valokuvaluetteloiden avulla (suomi, englanti, saksa, ruotsi, venäjä).

Kuhmon Talvisotamuseo

Väinämöinen 11, 88900 Kuhmo

visitkuhmo.fi/tuote/kuhmon-talvisotamuseo

kuhmo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/museot/talvisotamuseo

Kuva: Kuhmon Talvisotamuseo

Talvisota – Raatteentien taistelut 1.1.–7.1.1940

Talvisodassa käytiin Raatteentien taistelut 1–7. tammikuuta 1940 Suomen ja Neuvostoliiton välillä osana Suomussalmen taistelua. Neuvostoliiton 163. divisioona oli joulukuussa vallannut Suomussalmen ja 44. divisioona oli tulossa sen avuksi. Taistelussa suomalainen 9. divisioona tuhosi Suomussalmelle johtavalla Raatteentiellä 44. divisioonan.

Raatteentien taistelut ovat erinomainen esimerkki suomalaisten käyttämän saarrostustaktiikan, eli mottitaktiikan toimivuudesta. Ensimmäiset suomalaiset hiihtojoukot katkaisivat neuvostojoukkojen huoltoyhteydet. Sen jälkeen vihollinen sidottiin pieniin taisteluihin ja pilkottiin palasiksi kevyiden joukkojen hyökkäyksillä. Suomalaiset löivät vahvasti panssarein ja tykein varustetun 44. divisioonan lähes ilman omaa tykistöä. Neuvostojoukot luottivat omiin motorisoihtuihin joukkoihinsa, jotka loppujen lopuksi osoittautuivat kelvottomiksi kapeilla teillä lumipukuista hiihtäjiä vastaan. Suomalaisten kyky liikkua tietämättömässä maastossa, paksussa lumessa sekä kokemus pakkasesta olivat ratkaisevat syyt siihen, että miesluvultaan ja erityisesti raskaalta aseistukseltaan täysin ylivoimainen vihollinen hävisi.

Raatteen Portti ympäristöineen on 100 hehtaarin museoalue. Museonäyttelyn lisäksi alueella on runsaasti sotamuistomerkkejä. Talvisodan taistelupaikoilla on entisöityjä venäläisten ja suomalaisten sotilaiden majoitteita. Polkujen varresta löytyvät hyvät opastetaulut, jotka kertovat alueen tapahtumista. Ulkona olevat tykit, panssarivaunut ja muu sodanaikainen materiaali ovat talvisodan ajalta.

Raatteen Portti

Raatteentie 2, 89800 Suomussalmi
raatteenportti.fi

Kuva: Hannu Hilttu

Kuva: SA-kuva

Talvisota – Sallan suunnan taistelut

30.11.1939–28.2.1940

Talvisodan alussa neuvostoliittolainen 122. divisioona eteni Sallan alueelle osana tavoitettua katkaista Suomi keskeltä kahtia etenemällä Ouluun. Suomalaiset joutuivat sodan alussa perääntymään aina Kemijoelle asti.

Lapin puolustuksesta vastasi 11.12.1939 lähtien erityinen Lapin ryhmä. Sen komennon oli ottanut 13.12.1939 vastaan jääkärikenraalimajuri K. M. Wallenius. Hän käynnisti vastahyökkäyksen Pelkosenniemellä 16.1.1940. Pelkosenniemen

taistelussa 17.–19.12.1939 Wallenius käytti ensimmäisenä ns. mottitaktiikkaa, joskin nimitys tuli käyttöön vasta myöhemmin. Kolme pataljoonaa saartoi ja pilkkoi Neuvostoliiton jalkaväkirykmentin. Taistelusta eloonjääneet neuvostosotilaat pakenivat sekasorron vallassa ilman raskasta kalustoaan.

Toinen venäläiskiila oli työntänyt suomalaiset Salla–Kemijärvi-tien suunnassa ensin Sallan vanhalta kirkolta Paikanselkään, nykyisen Sallan kirkonkylän länsipuolelle, ja 14.1.1940 Joutsijärvelle, lähelle Kemijärveä. Pelkosenniemen voiton jälkeen suomalaiset keskittivät joukkonsa tälle suunnalle. Venäläiset vetäytyivät 11.–16.1.1940 Märkäjärvelle (nykyiselle Sallan kirkonkylälle). Suomalaiset ryhmittivät Paikanselkään. Rintama

pysyi täällä sodan loppuun saakka. Ruotsalaiset vapaaehtoiset ottivat rintamavastuun Sallassa 27.2.1940. Tällöin Lapin ryhmän komentajaksi nimitettiin ruotsalainen kenraali Ernst Linder.

Moskovan rauhassa 1940 osa Sallan alueesta menetettiin Neuvostoliitolle. Sen alueen asukkaat asutettiin Suomen puolelle. Märkäjärven kylästä tehtiin uusi kirkonkylä ja kuntakeskus. Jatkosodassa luovutettu osa Sallaa vallattiin takaisin, mutta rauhanteossa alue jäi taas Neuvostoliitolle.

Sallan alueen taisteluista, evakuoinneista ja sodan jälkeen koittaneesta jälleenrakennusurasta kertoo Sallan Sota- ja jälleenrakennusajan museo.

Kuva: Elina Karro

Sallan Sota- ja jälleenrakennusajan museo

Savukoskentie 12,
98900 Salla

salla.fi/palvelut/kirjasto-ja-kulttuuripalvelut/sota-ja-jalleenrakennusajan-museo

Kuva: Aleksi Rikkinen

Stumbock - Järämän linnoitusalue 1944-1945

Stumbock on Kaaresuvannossa Käsivarren Lapin poikki kulkeva saksalaisten vuosina 1942-1944 rakentama puolustusasema ja linnoituslinja. Puolustusketjun tarkoitus oli suojata Jäämeren satamia ja kulkuyhteyksiä. Asemaa rakensi noin 2 000-3 500 miestä, mukana sotilas- ja työorganisaation Organisation Todtin Skandinavian osaston Einsatzgruppe Wikingin yksiköitä. Noin puolet työvoimasta oli pakkotyöhön määrättyjä neuvostoliittolaisia

sotavankeja. Töihin osallistui myös muun muassa 750 puolalaista rakennusmiestä. Linnoitusalue on rakennettu suurimmalta osaltaan kallioon louhimalla.

Vetäytyvän Saksan 7. vuoristodivisioonan joukot miehittivät aseman 25.11.1944. Tuolloin valmiina oli 311 puolustuskorsua ja keskeneräisenä 339 korsurakennelmaa. Varsinaisia taisteluja asemassa ei ole koskaan käyty. Saksalaiset vetäytyivät asemasta asemasotavaiheen jälkeen 10.1.1945.

Järämän linnoitusalueella on useita korsuja, joissa voi vieraila. Alueen etelälaidalla aivan Kilpisjärventien vieressä on museo, jonka pysyvän näyttelyn teema on sota-aika Tunturi-Lapissa. Näyttelyssä esitellään Lapin sodan aikaisia tapahtumia ja

Kuva: Aleksi Rikkinen

esineistöä, samoin kuin siviiliväestön evakuointia ja jälleenrakennustyötä.

Stumbock - Järämän linnoitusalue

Käsivarrentie 5465
99470 Karesuvanto

[enontekiolapland.com/
stumbock-jaraman-linnoitusalue](http://enontekiolapland.com/stumbock-jaraman-linnoitusalue)

Päämajakaupunki Mikkeli 1939-1945

Suomen puolustusvoimien päämaja toimi talvi-, jatko- ja Lapin sodan aikana Mikkeliissä. Mikkeli sijaitsi sodankäynnin kannalta riittävän etäällä rintamalinjasta ja suojassa Saimaan vesistön länsilaidalla. Kaupunkiin oli hyvät viesti-, maantie- ja rautatieyhteydet. Mikkeliissä oli myös lentokenttä. Majoitusmahdollisuudet olivat hyvät ja kaupungin keskustassa sijaitsevaan vuoreen oli mahdollista louhia suojatiloja.

Ylipäällikkö Carl Gustaf Emil Mannerheim ja hänen lähin esikuntansa työskenteli Mikkelin Keskuskansakoulun tiloissa. Päämajan kaikki osastot eivät kuitenkaan mahtuneet koululle, vaan eri osastoja ja toimistoja sijoitettiin eri puolille Mikkeliä ja sen ympäristöä. Loppiaisaattona

5.1.1940 Mikkeliä pommitettiin rajusti. Pommitusten vuoksi ylipäällikkö muutti lähimpine miehineen ensin Otavan opistolle ja maaliskuussa 1940 Juvalle, Inkilän kartanoon.

Jatkosodan myötä päämaja sijoitettiin jälleen Mikkeliin. Päämajan viestili-

kenteen hoiti Viestikeskus Lokki. Mikkeliissä päämajan vahvuus oli erilaiset viesti-, vartio- ja huoltoyksiköt mukaan lukien noin 2 500 henkeä. Tällainen määrä henkilökuntaa näkyi selvästi Mikkelin kokoisessa kaupungissa ja antoi oman leimansa kaupungin elämänneonon. Päämaja muutettiin Puolustusvoimain Pääesikunnaksi 4. joulukuuta 1944, jolloin puolustusvoimat siirtyi rauhanajan kokoonpanoon.

Päämajakaupunki Mikkeliissä on paljon nähtävää vuosien 1939-1945 sotiin liittyen. Vuonna 2021 avattu Sodan ja rauhan keskus Muisti on tiedekeskus, joka kertoo sodan vaikutuksista ihmisiin ja yhteiskuntaan. Näytellyt pyrkivät avaamaan uudenlaisia näkökulmia sodan kokemuksiin ja vaikutuksiin ihmisten elämässä niin rintamalla kuin kotirintamallaakin. Muistin kanssa samassa rakennuksessa toimivan Päämajamuseon päänäyttely kertoo muun muassa Päämajan toiminnasta ja sodan johtamisesta sekä marsalkka Mannerheimista ylipäällikkönä.

Mikkelin historiallisella, yli 140-vuotiaalla kasarmialueella toimiva Jalkaväkimuseo esittelee jalkaväen historiaa Ruotsin vallan ajalta aina nykypäivään saakka. Pääpaino on Suomen sisällissodan ja Suomen viime sotien ajan jalkaväen historian esittelyssä.

Sodan ja rauhan keskus Muisti ja Päämajamuseo
Ristimäenkatu 4
50100 Mikkeli
muisti.org

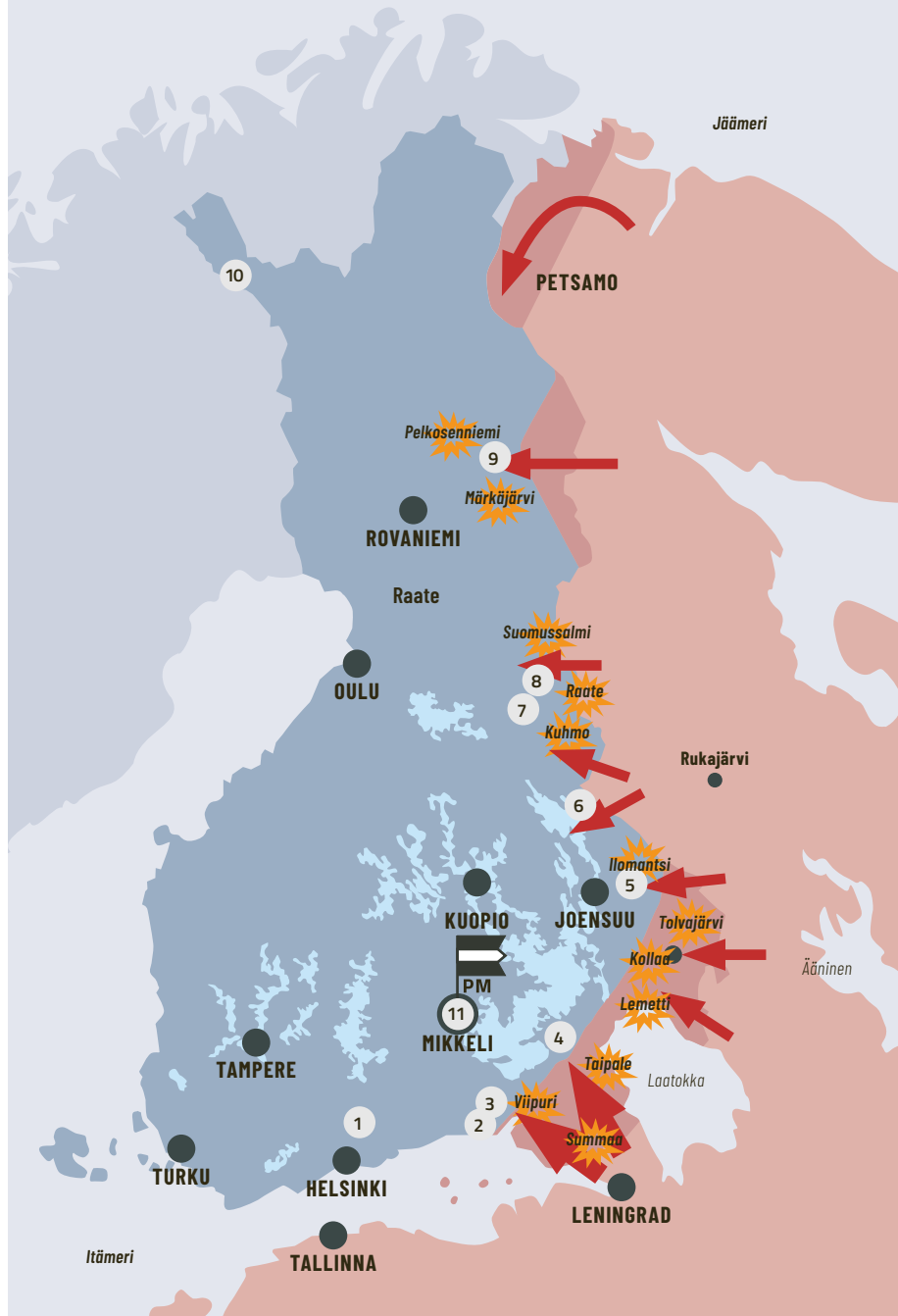
Jalkaväkimuseo
Jääkärinkatu 6-8
50100 Mikkeli
jalkavakimuseo.fi

Kuva: Pihla Liukkonen Kontrastia

Sotahistoria-kohteet kartalla

- 1 Lottamuseo
- 2 Bunkkerimuseo
- 3 Salpalinjamuseo
- 4 Kollaa ja Simo Häyhä -museo
- 5 Ilomantsin Sotatie
- 6 Rukajärvi-keskus
- 7 Kuhmon Talvisotamuseo
- 8 Raatteen Portti
- 9 Sallan Sota- ja jälleenrakennusajan museo
- 10 Sturmbock - Järämän linnoitusalue
- 11 Sodan ja rauhan keskus Muisti
- 11 Päämajamuseo
- 11 Jalkaväkimuseo

| LOTTA SVÄRD | SALPALINJA | KOLLAA JA SIMO HÄYHÄ | ILOMANTSI | LIEKSA JA RUKAJÄRVI |

| KUHMO | RAATTEENTIE | SALLA | STURMBOCK | PÄÄMAJAKAUPUNKI MIKKELI |